

Kavandatava autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste seaduse eelnõuga ning kehtiva autoriõiguse seadusega (AutÕS) kaasnevate muude õigusmõjude kaardistamine

Koostaja: Kärt Nemvalts, 2014

Kaardistuse koostamisel on peamiselt lähtutud järgmistest allikatest:

- Vabariigi Valitsuse poolt 13.12.2012 kinnitatud „Mõjude hindamise meetodika“ ning sellega seonduvad dokumendid¹;
- Autoriõiguse seadus²;
- Autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste seaduse eelnõu³;
- Tööstusomandi seadustiku ning autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste rakendusseaduse eelnõu⁴.

Viidatud on ka järgmistele õigusaktidele:

- Võlaõigusseadus⁵;
- Pankrotiseadus⁶;
- Täitemenetluse seadustik⁷;
- Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsioon (1886)⁸;
- Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) asutamislepingu (Marrakeši lepingu) lisa 1C „Intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide leping“ (TRIPS-leping)⁹;
- WIPO autoriõiguse leping¹⁰.
-

N r	Eelnõuga kaasnev regulatsiooni muudatus	Kehtiv õigus	Muudatuse põhjendus ¹	Eeldatav mõju hinnang eeldab vastust järgmistele küsimustele: 1) mõju kirjeldus ² ; 2) mõju valdkond ² ; 3) mõju olulisus ³ ;
-----	---	--------------	----------------------------------	---

¹ Arvutivõrgus: http://valitsus.ee/UserFiles/valitsus/et/riigikantselei/strateegia/strateegiate-mojude-hindamine/MHM_03-12-12.pdf (12.12.13).

² RT I, 14.06.2013, 5.

³ Versioon 29.12.2013 (tabelile lisatud).

⁴ Versioon 01.09.2013 (tabelile lisatud); samuti kõnealuse rakendusseaduse lühendatud versioon kuupäevaga 04.01.2014 (fail: „rakendusseaduse lühendatud-04-01-2014“, tabelile lisatud).

⁵ RT I, 29.11.2013, 4.

⁶ RT I, 23.12.2013, 54.

⁷ RT I, 23.12.2013, 67.

⁸ Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsiooniga ühinemise seadus (RT II 1994, 16/17, 49).

⁹ Intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide leping. Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) asutamislepingu (Marrakeši lepingu) lisa 1C (RT II 1999, 22, 123).

¹⁰ Maailma Intellektuaalse Omandi Organisatsiooni autoriõiguse lepingu ratifitseerimise seadus (RT II 2006, 14, 39) (WCT). Eesti sarnaselt paljude teiste Euroopa Liidu (EL) liikmesriikidega ja EL kui institutsiooni endaga deponeeris WCT ja Maailma Intellektuaalse Omandi Organisatsiooni esitus- ja fonogrammilepingu (WPPT) ratifitseerimiskirjad WIPO peakorteris 14.12.2009 ning sai lepingute liikmeks 14.03.2010.

1	<p>Eelnõu § 11. Autoriõiguse sisu</p> <p>(1) Autoriõiguse sisu moodustavad isiklikud ja varalised õigused.</p> <p>(2) Isiklikud õigused on autori isikust lahutamatud ning ei ole üleantavad.</p> <p>(3) Autor võib anda nõusoleku oma isiklike õiguste teostamisest loobumiseks. Selline nõusolek peab olema kirjalikus vormis ning piiratud ulatusega. Selline nõusolek võib olla tähtajaline, kuid ei ole tagasivõetav.</p> <p>(4) Kui autori nõusolek oma isiklike õiguste teostamisest loobumiseks antakse varaliste õiguste omandaja või litsentsisaaja kasuks, siis võib sellele tugineda iga isik, kellele varalist õiguste omaja või litsentsisaaja on andnud õiguse teost kasutada, kui nõusolekust ei tulene teisiti.</p> <p>(5) Varalised õigused on üleantavad ning nende kasutamiseks võib õiguse omaja anda loa (litsentsi) kas üksikute õigustena või õiguste kogumina, tasu eest või tasuta.</p>	<p>AutÕS § 11. Autoriõiguse sisu</p> <p>(1) Teose autoril tekib teose loomisega autoriõigus sellele teosele. Autoriõiguse sisu moodustavad isiklikud õigused ja varalised õigused.</p> <p>(2) Autori isiklikud õigused on autori isikust lahutamatud ning ei ole üleantavad.</p> <p>(3) Autori varalised õigused on üleantavad kas üksikute õigustena või õiguste kogumina, kas tasu eest või tasuta.</p>	<p>Isiklike õiguste teostamine kolmanda isiku poolt ei ole Eesti õiguses uudne nähtus, õiguspraktikas on levinud isiklike õiguste litsentseerimine. <i>Droit d'auteur</i> autoriõiguse traditsioonis, kuhu kuulub ka Eesti, on isiklikel õigustel oluline roll. Need seonduvad autori ja tema teose suhtega. Seejuures on tihti rõhutatud, et teoses väljendub autori personaalsus. Seega ei ole üldjuhul isiklike õiguste näol tegemist tsiviilkäibe objektidega. Mitmes riigis seonduv asjaomane regulatsioon eelkõige isiklike õiguste teostamisest loobumise (<i>waver</i>) ja nõusoleku (<i>consent</i>) instituudiga, mitte isiklike õiguste litsentseerimisega. Isegi kui litsentseerimise tingimuseks seada piiratud kasutus ja ulatus, võib tekkida vastuolu isiklike õiguste autorist lahutamatus põhimõttega. Muudatuse eesmärgiks on seega õigusselguse loomine, samuti kehtiva õiguse pinnalt tekkida võivate põhimõteteliste vastuolude likvideerimine – ühelt poolt kuulub Eesti tugevate füüsilisest isikust autorit kaitsva Mandri-Euroopa autoriõiguse traditsiooniga riikide hulka, teiselt poolt võimaldab kehtiv õigus äärmiselt lihtsalt isiklike õiguste litsentseerimist.</p>	<p>1) Mõju kirjeldus.</p> <p>Oluliselt paraneb õigusselgus, seadus annab konkreetsed juhised, kuidas autor või esitaja saavad neile kuuluvate isiklike õiguste teostamise anda kolmandatele isikutele. Kehtiva õiguse pinnalt tekkinud praktikat ei saa pidada sobivaks Eestile kui Mandri-Euroopa autoriõiguse traditsiooniga riigile. Sihtgrupiks on kõik õiguste omajad, kes saavad oma isiklike õiguste teostamiseks nõusoleku anda senisega võrreldes teistel alustel, lisaks peavad selle regulatsiooniga arvestama tööandjad (nii juriidilised isikud kui riigi ja kohaliku omavalitsuse asutused).</p> <p>2) Mõju valdkond.</p> <p>2.3. Mõju majandusele. Muudatus on kasulik ettevõtluskeskkonnale läbi suurema õigusselguse. On selge, millised õigused on litsentseeritavad, millised õigused on üleantavad, mil moel toimub isiklike õiguste teostamine kolmandate isikute poolt ja millised õigused lähevad juba seaduse alusel tööandjale üle.</p> <p>2.6. Mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse asutuste korraldusele, kuludele ja tuludele. Sarnane mõju kui ettevõtluskeskkonnale – autoriõigusi ja autoriõigusega kaasnevaid õigusi, nende üleminekut või litsentseerimist ning isiklike õiguste teostamiseks nõusoleku andmise piirid on selgemad.</p> <p>3) Mõju olulisus.</p> <p>1) mõju ulatus – keskmine (ettevõtted ja</p>
---	---	---	---	---

				<p>asutused, kelle töötajad loovad töö- või teenistussuhtes autoriõigusega või autoriõigusega kaasnevate õigustega kaitstud objekte).</p> <p>2) mõju avaldumise sagedus – väike. Iga kokkuleppe puhul, kui lepinguga peab käsitlema isiklike õiguste teostamist kolmandate isikute poolt.</p> <p>3) mõjutatud sihtrühma suurus – keskmine (vt p 1).</p> <p>4) ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk – keskmine. Uuenenud regulatsiooni kehtima hakkamisel esialgsed segadused, samuti on mõned õiguste omajate esindajad (arhitektid, EAÜ) väjendanud muret seoses isiklike õiguste kaitse regulatsiooni muudatustega.</p> <p>Mõju ulatust saab üldjoontes hinnata keskmiseks, kuna mõjutatud isikute ring puudutab küll väga paljusid isikuid (õiguste omajad, ettevõtjad, riigi ja kohaliku omavalitsuse asutused), kuid nende isikute kokkupuude autori isiklike õiguste teostamise temaatikaga ei ole siiski igapäevane.</p>
2	<p>Eelnõu § 12. Autori isiklikud õigused</p> <p>(1) Teose autorile kuulub õigus:</p> <p>1) esineda üldsuse ees teose loojana ja nõuda teose loomise fakti tunnustamist teose autorsuse seostamise teel tema isiku ja nimega teose mis tahes kasutamisel (õigus autorsusele);</p> <p>2) otsustada, millisel viisil peab olema tähistatud autori</p>	<p>AutÕS § 12. Isiklikud õigused</p> <p>(1) Teose autoril on õigus:</p> <p>1) esineda üldsuse ees teose loojana ja nõuda teose loomise fakti tunnustamist teose autorsuse seostamise teel tema isiku ja nimega teose mis tahes kasutamisel (õigus autorsusele);</p> <p>2) otsustada, millisel viisil peab olema tähistatud autori nimi teose kasutamisel –</p>	<p>Tegemist on muudatusega, millega konkretiseeritakse isiklike õiguste kataloogi. Kehtivas õiguse pinnalt on isiklike õiguste kataloogiga seoses enim vaidlusi tekkinud koosmõjus AutÕS § 32 tuleneva regulatsiooniga (eelnõus § 23), mis puudutab autoriõigusi töökohustuste käigus loodud teostele. Kuna töölepingu alusel või avalikus teenistuses</p>	<p>1) Mõju kirjeldus.</p> <p>Lühem isiklike õiguste kataloog teeb seaduse adressaatidele oluliselt selgemaks isiklike ja varaliste õiguste piirid, paraneb õigusselgus. Isiklike õiguste kataloogi lühendamine hoiab tulevikus paremini ära vastavaid vaidlusi, kaob kattuv regulatsioon ühe õiguse (muutmisõigus) pinnalt ning see võimaldab seaduse ühetaolist kohaldamist. Sihtgrupiks on kõik õiguste omajad, kelle</p>

<p>nimi teose kasutamisel – kas autori kodanikunimega, varjunimega või ilma nimeta (õigus autorinimele);</p> <p>3) vaidlustada autori au või väärikut kahjustavaid muudatusi, moonutusi ja teisi ebatäpsusi teoses endas, selle pealkirjas või autorinime tähistamises ning autorile või tema teosele antud hinnanguid (õigus autori au ja väärikuse kaitsele);</p> <p>4) otsustada, millal teos on valmis üldsusele esitamiseks (avalikustamisõigus);</p> <p>5) oma avalikustatud teost täiendada ja parandada (täiendamisõigus);</p> <p>6) nõuda mõjuva põhjuse olemasolul teose kasutamise lõpetamist (tagasivõtmisõigus);</p> <p>7) nõuda oma autorinime kõrvaldamist kasutatavalt teoselt.</p>	<p>kas autori kodanikunimega, autorimärgiga, varjunimega (pseudonüümiga) või ilma nimeta (anonüümselt) (õigus autorinimele);</p> <p>3) teha ise või lubada teha teistel isikutel teoses endas, tema pealkirjas (nimetuses) või autorinime tähistuses mis tahes muudatusi ning õigus vaidlustada ilma autori nõusolekuta tehtud muudatusi (õigus teose puutumatusel);</p> <p>4) lubada lisada oma teosele teiste autorite teoseid (illustratsioone, eessõnasid, järelsõnasid, kommentaare, selgitusi, uusi osasid jms) (õigus teose lisadele);</p> <p>5) vaidlustada mis tahes moonutusi ja teisi ebatäpsusi teoses endas, selle pealkirjas või autorinime tähistamises ning autorile või tema teosele antud hinnanguid, mis kahjustavad autori au ja väärikut (õigus autori au ja väärikuse kaitsele);</p> <p>6) otsustada, millal teos on valmis üldsusele esitamiseks (õigus teose avalikustamisele);</p> <p>7) oma avalikustatud teost täiendada ja parandada (õigus teose täiendamisele);</p> <p>8) nõuda teose</p>	<p>oma otseste tööülesannete täitmise korras loodud teose puhul lähevad varalised õigused teose kasutamiseks üle tööandjale (AutÕS § 32 lg 1, eelnõus § 23 lg 1). Isiklike õiguste üleminek kehtiva seaduse alusel ei ole võimalik ning sageli ei ole töölepingus isiklike õiguste kasutamiseks antud litsentsi. Järelikult riskerib tööandja oma töötajate poolt tööülesannete täitmise käigus loodud teoseid oma ettevõtte/asutuse huve paremini silmas pidades edasi kasutades (s.h. muudatusi tehes) töötaja isiklike õiguste rikkumisega ning sellest tuleneva võimaliku vastutusega. Autorile kuuluva isikliku õiguse teose puutumatusel (AutÕS § 12 lg 1 p 3) eristamine autorile kuuluvast varalisest õigusest teose töötlemisele (AutÕS § 13 lg 1 p 5) leiab ettepaneku valguses lahenduse läbi isiklike õiguste kataloogi lühendamise ja lihtsustamise. Jäävad ära segadust tekitavad kordused nii isiklike õiguste kataloogi sees (nt muudatuste tegemine teoses, selle pealkirjas vms AutÕS § 12 lg 1 p 3 alusel ja § 12 lg 1 p 5 alusel) kui võrreldes varaliste õiguste kataloogiga.</p>	<p>isiklike õiguste kataloogi sisu muutub, lisaks peavad selle regulatsiooniga arvestama tööandjad (nii juriidilised isikud kui riigi ja kohaliku omavalitsuse asutused), kellele seaduse alusel töövõtja varalised õigused üle lähevad ning kes isiklike õiguste kasutamiseks erikokkuleppe peavad sõlmima (vt ka p 1 käesolevas tabelis).</p> <p>2) Mõju valdkond.</p> <p>2.1. Sotsiaalne (sh demograafiline) mõju. Omab mõju kultuuriloomele ning ennekõike kultuuripärandi säilitamisele ning üldsuseni viimisele. Seda läbi selgema ja konkreetsema regulatsiooni, kuna oluliselt paraneb õiguselgus näiteks töökohustuste käigus loodud õiguste objektide loomisel, millega olemasolevat pärandit üldsusele tutvustatakse,</p> <p>2.3. Mõju majandusele. Muudatus on kasulik ettevõtluskeskkonnale läbi paraneva õiguselguse (töösuhetes üleminevate õiguste piirid konkreetsemad).</p> <p>2.6. Mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse asutuste korraldusele, kuludele ja tuludele. Muudatus tuleb kasuks erinevate mäluasutuste toimimisele kultuuripärandi säilitamisel, levitamisel ning uute teoste loomisel olemasoleva pärandi põhjal (nt digitaliseerimine muuseumides, kultuuripärandit tutvustavad kirjutised jms). Seaduse tõlgendamine lihtsustub oluliselt ning seaduse</p>
---	---	--	---

		<p>kasutamise lõpetamist (õigus teos tagasi võtta); 9) nõuda oma autorinime kõrvaldamist kasutatavalt teoselt.</p>		<p>rakendaja saab seeläbi konkreetsemad käitumisjuhised. See omakorda lubab tekkida ühtlasel kohtupraktikal.</p> <p>3) Mõju olulisus. 1) mõju ulatus – keskmine (ettevõtted ja asutused, kelle töötajad loovad töö- või teenistussuhtes autoriõigusega või autoriõigusega kaasnevate õigustega kaitstud objekte. 2) mõju avaldumise sagedus – keskmine. 3) mõjutatud sihtrühma suurus – keskmine (vt p 1). 4) ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk – keskmine. Uuenenud regulatsiooni kehtima hakkamisel esialgsed segadused, samuti on mõned õiguste omajate esindajad (arhitektid, EAÜ) väjendanud muret seoses isiklike õiguste kaitse regulatsiooni muudatustega. Mõju ulatust saab üldjoontes hinnata keskmiseks, kuna mõjutatud isikute ring puudutab küll väga paljusid isikuid (õiguste omajad, ettevõtjad, riigi ja kohaliku omavalitsuse asutused), kuid nende isikute kokkupuudet autori isiklike õiguste sisu ja ülemineku küsimustega ei saa siiski hinnata igapäevaseks.</p>
3	<p>Eelnõu § 13. Autori varalised õigused Teose autorile kuulub ainuõigus ise oma teost kasutada, lubada ja keelata oma teose kasutamist teiste isikute poolt ja saada tulu oma teose sellisest kasutamisest, välja arvatud käesoleva seaduse IV peatükis</p>	<p>AutÕS § 13. Varalised õigused (1) Autorile kuulub ainuõigus igal moel ise oma teost kasutada, lubada ja keelata oma teose samaviisilist kasutamist teiste isikute poolt ja saada tulu oma teose sellisest kasutamisest, välja arvatud käesoleva</p>	<p>Muudatuse sisuks on autorile kuuluvate varaliste õiguste kataloogi muutmine ammendavaks. See on kooskõlas asjaomaste rahvusvaheliste dokumentidega (Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsioon, TRIPS-leping, WIPO autoriõiguse leping).</p>	<p>1) Mõju kirjeldus. Varaliste õiguste kataloogi kinniseks nimetamine omab mõju ennekõike läbi õiguskindluse, seda ennekõike tarbija seisukohast vaadatuna, kuid õigusselgus on kasulik ka sisuloojale. Võimaldab seaduse ühetaolist tõlgendamist. Sihtrühmaks on ennekõike igapäevased</p>

<p>sätetatud vaba kasutamise juhud. Teose autoril on õigus lubada ja keelata:/.../</p>	<p>seaduse IV peatükis ettenähtud juhud. Sealhulgas kuulub autorile õigus lubada ja keelata:/.../</p>	<p>Kõik nimetatud alusdokumendid sisaldavad autorile kuuluvate varaliste õiguste konkreetset nimekirja, mille peab siseriikliku õigusega tagama. Rahvusvahelised nõuded sisaldavad küll vaid kaitse miinimumstandardit ja igal riigil on õigus tagada oma õiguses autorile tugevam kaitse. Seda teed ongi läinud kehtiv AutÕS. Samas on arenev tehnoloogia muutnud liigselt autorite huve arvestava regulatsiooni tarbijate ja kasutajate huve ebamõistlikult piiravaks. Mitmes küsimuses puudub õigusselgus kasutusviiside kuulumisest ühe või teise varalise õiguse mõjusfääri ning see ei aita kaasa. seaduse ühetaolisele tõlgendamisele. Kinnine õiguste kataloog muudab olukorra selgemaks ning seaduse rakendajale arusaadavamaks. Olenevalt kaasusest saab eelnõu kohaselt olemasolevaid õiguseid vajadusel ka laiendada.</p>	<p>sisutarbijad ning kindlasti ka sisuloojad (õiguste omajad), kellele kuuluvate varaliste õiguste kataloogi muudatused puudutavad.</p> <p>2) Mõju valdkond.</p> <p>2.1. Sotsiaalne (sh demograafiline) mõju. Varaliste õiguste kataloogi kinniseks nimetamine omab mõju kultuurile, ennekõike digitaalse sisu kasutamise tinigumustele. Tarbija saab kindlama positsiooni, kui nende huve ebamõistlikult piiravad varaliste õiguste piiride tõlgendused välistatakse.</p> <p>2.3. Mõju majandusele. Omab mõju majandusele läbi õigusselguse – kui õiguste omajale kuuluvate õiguste piirid on selgemad, siis see loob kindlama positsiooni olemasolevate teoste kasutamiseks ning uute loomiseks, erinevate ärimudelite kasutuselevõtu tingimused saab konkreetsemalt läbi rääkida.</p> <p>2.6. Mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse asutuste korraldusele, kuludele ja tuludele. Omab mõju läbi õigusselguse – kui õiguste omajale kuuluvate õiguste piirid on selgemad, siis see loob kindlama positsiooni olemasolevate teoste kasutamiseks ning uute loomiseks mh riigiasutuste poolt.</p> <p>3) Mõju olulisus.</p> <p>1) mõju ulatus – keskmine.</p> <p>2) mõju avaldumise sagedus – keskmine.</p> <p>3) mõjutatud sihtrühma suurus – suur (kõik igapäevased sisutarbijad, ennekõike elektrooniline meedia, samuti õiguste</p>
--	---	---	---

				<p>omajad).</p> <p>4) ebasoovitava teose mõjude kaasnemise risk – keskmine. Uuenenud regulatsiooni kehtima hakkamisel esialgsed segadused, samuti on mõned õiguste omajate esindajad (EAÜ) väjendanud muret seoses varaliste õiguste kataloogi kinniseks nimetamisega. Mõju ulatust saab üldjoontes hinnata keskmiseks, kuna mõjutatud isikute ring puudutab küll väga paljusid isikuid (tarbijad, õiguste omajad, ettevõtjad, teatud määral ka riigi ja kohaliku omavalitsuse asutused), kuid nende isikute kokkupuude autori varaliste õiguste kataloogiga ei ole siiski igapäevane.</p>
4	<p>Eelnõu § 21. Audiovisuaalse teose autor ja filmitootja /.../ (3) Autoriõigus audiovisuaalsele teosele kuulub selle autorile või ühistele autoritele käesoleva seaduse paragrahvis 22 sätestatud korras.</p>	<p>AutÕS § 33. Autoriõigus audiovisuaalsele teosele /.../ (2) Autoriõigus audiovisuaalsele teosele kuulub selle autorile või ühistele autoritele – režissöörile, stsenaariumi autorile, dialoogi autorile, muusikateose autorile, kui see teos on loodud spetsiaalselt selle audiovisuaalse teose jaoks, operaatorile ja kunstnikule. Režissööri, stsenaariumi autori, dialoogi autori, operaatori ja kunstniku varalised õigused lähevad üle teose produtsendile, kui lepinguga ei ole kindlaks määratud teisiti. Producersendile ei lähe üle</p>	<p>Võrreldes kehtiva õigusega on eelnõust välja jäetud põhimõte, et audiovisuaalse teose autorile küll tekivad teose loomisega algselt õigused, kuid režissööri, stsenaaristi, operaatori, kunstniku ning dialoogi autori õigused lähevad automaatselt üle produtsendile (filmitootjale). Sellest põhimõttest loobuti lähtudes lepinguvabaduse põhimõttest. Audiovisuaalse teose autoritele ning neid esindavatele kollektiivse esindamise organisatsioonidele on jäetud suurem läbirääkimisruum ning võimalused oma huvide täpsemaks väljendamiseks lepingutes. Muudatus on seotud ka muudatusega, millega</p>	<p>1) Mõju kirjeldus. Tõhustuma peab audiovisuaalse teose autorite endi poolt sõlmitavate lepingute läbirääkimiste praktika (nt läbi nende KEO – EAAL või individuaalselt). Kokkulepped autorite ja filmitootjate vahel peavad arvestama igasuguste kasutustega (ka algsele tootmisele järgnevad, teisesed kasutused).</p> <p>2) Mõju valdkond. 2.1. Sotsiaalne (sh demograafiline) mõju. Kultuurile omab mõju läbi filmitootmise – kui autorid ja neid esindavad organisatsioonid saavad filmitootjatega läbirääkimistel võrdse positsiooni, siis saab eeldada positiivset mõju audiovisuaalse teose autorite sissetulekutele ning loometegevusele. 2.3. Mõju majandusele. Mõju majandusele on keskmine, kuna filmitootmine ei ole Eestis</p>

		<p>audiovisuaalses teoses kasutatud muusikateose autori varalised õigused, sõltumata sellest, kas see teos on loodud spetsiaalselt selle audiovisuaalse teose jaoks või mitte. /.../</p>	<p>on loobunud õiguste seadusjärgsel üleminekul audiovisuaalse teose autorile tasu saamise õiguste garanteerimisest, kuna nimetatud küsimused on võimalik läbirääkimistega lahendada (vt p 11 käesolevas tabelis, mis puudutab eelnõu § 62).</p>	<p>mahukas majandusvaldkond. 3) Mõju olulisus. 1) mõju ulatus – väike. Puudutab vaid Eesti audiovisuaalse teose autoritega sõlmitavaid lepinguid filmitootja poolt. 2) mõju avaldumise sagedus – väike. Puudutab vaid audiovisuaalse teose autoritega sõlmitavaid lepinguid filmitootjate poolt. 3) mõjutatud sihtrühma suurus – väike. Audiovisuaalse teose autorid ja filmitootjad Eestis. 4) ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk – keskmine. Põhimõttelisi uuendusi sisaldav regulatsioon võib kehtima hakkamisel tuua kaasa esialgsed segadusi. Samuti on audiovisuaalse teose autorid ning neid esindavad organisatsioonid (EAÜ, EAAL) väljendanud tugevat vastuseisu sellisele regulatsioonimuudatusel e. Jääb ka võimalus, et loodetav võrdne positsioon läbirääkimistel filmitootjatega ei realiseeru praktikas, kuna filmitootjad jäävad olemuslikult tugevamaks lepingupooleks ning seega ei parane autorite majanduslik positsioon ega loometegevus.</p>
5	<p>Eelnõu § 22. Ühisautorsus ja kaasautorsus (4) Ühisautor või isik, kellele kuulub osa ühisest autoriõigusest, võib mõjuval põhjusel teistelt ühisautoritelt nõuda autoriõiguste teostamiseks nõusoleku andmist.</p>	-	<p>Muudatuse eesmärgiks on anda ühisautorile või autoriõiguse ühisele omanikule nõudeõigus teose kasutamise lubamiseks. Kaasaegne teadmuskasutus protsess on sageli kollektiivne. See tähendab, et teose loomisesse panustab</p>	<p>1) Mõju kirjeldus. Mõju omab muudatus juhtudel, kui tegemist on ühise loominguga, mille edasiseks kasutamiseks puudub autorite kokkulepe. Kehtiva õiguse kohaselt saab ühise loomingulise tegevuse tulemust kasutada vaid kõigi autorite kokkuleppel, eelnõuga pakutakse ka</p>

			<p>rohkem kui üks isik. Kui tegemist on töösuhtega, siis ei tõusetu ühise intellektuaalse omandi kuuluvuse ja kasutamise küsimused. Teatud organisatsioonide vahelises koostöösuhtes või siis kui teos on loodud füüsiliste isikute poolt võib tekkida ühine intellektuaalne omand. Parim lahendus taolises olukorras on, et isikud, kellele ühiselt kuulub autoriõigus lepivad ise kokku, kuidas toimub õiguste teostamine. Välistatud ei ole siiski olukord, kui mingit kokkulepet ei eksisteeri. Praegune lähenemine seadusandluses nii autoriõiguse kui tööstusomandi kontekstis näeb ette et IO teostamine toimub ühisomanike kokkuleppel, tagades seejuures kõigi IO ühisomanike huvide arvestamise. See võib siiski tekitada olukorra, kus IO jääb n.ö lukku. Eelnõuga nähaksegi ette, et ühisautoril või isikul, kellele kuulub osa ühisest autoriõigusest, on õigus nõuda teistelt ühisautoritelt, et ühiselt loodud teose autoriõiguse teostamine toimuks vastavalt kõigi ühisautorite huvidele. Ühisautor või isik, kellele kuulub osa ühisest autoriõigusest, võib teistelt ühisautoritelt nõuda autoriõiguse ühiseks teostamiseks vajalike tahteavalduste andmist.</p>	<p>kokkuleppe puudumise puhuks teatud võimalus - mõjuval põhjusel võib ühisautor teistelt ühisautoritelt nõuda autoriõiguste teostamiseks nõusoleku andmist.</p> <p>2) Mõju valdkond.</p> <p>2.1. Sotsiaalne (sh demograafiline) mõju. Loodud sisu kasutamisele ja informatsiooni levikule omab muudatus positiivset mõju, kuna loodud teabe „lukus“ hoidmine ühe ühisautori poolt on raskendatud.</p> <p>2.3. Mõju majandusele. Teadmuse ja informatsiooni levik omab positiivset mõju teadmispõhisele majanduse arengule, kuna võimaldab paremini nii teadussaavutuste kui teiste teoseliikide efektiivsemat kasutamist ning seeläbi uue teadmuse loomist olemasoleva pinnalt.</p> <p>2.6. Mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse asutuste korraldusele, kuludele ja tuludele. Mõju on vähene, puudutab juurdepääsu paranemist loodud intellektuaalsele omandile.</p> <p>3) Mõju olulisus.</p> <p>1) mõju ulatus – väike. Puudutab vaid juhtusid, kui ühisloomingu kasutamiseks puuduvad konkreetsed kokkulepped.</p> <p>2) mõju avaldumise sagedus – väike. Puudutab vaid juhtusid, kui ühisloomingu kasutamiseks puuduvad konkreetsed kokkulepped.</p> <p>3) mõjutatud sihtrühma suurus – keskmine. Potentsiaalselt on puudutatud kõik juhud (ühisautorid), kui on tegemist</p>
--	--	--	---	--

				<p>ühisloominguga, probleemide tekkimine loodud resultaatide kasutamisel ei ole tõenäoliselt siiski igapäevane ega sage.</p> <p>4) ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk – väike (uuenenud regulatsiooni kehtima hakkamisel esialgsed segadused).</p>
6	<p>Eelnõu § 23. Autoriõigus töökohustuste täitmise korras loodud teosele</p> <p>(1) Töölepingu alusel või avalikus teenistuses oma otseste tööülesannete täitmise korras loodud teose autoril tekib autoriõigus sellele teosele, kuid autori varalised õigused teose kasutamiseks tööülesannetega ettenähtud eesmärgil ja piirides lähevad üle tööandjale, kui lepingus ei ole ette nähtud teisiti.</p> <p>(2) Autor võib iseseisvalt kasutada oma tööülesannete täitmise korras loodud teost eesmärgil, mis ei ole tema tööülesannetega ette nähtud, kui töölepingus ei ole ette nähtud teisiti. Sellisel teose kasutamisel tuleb ära näidata tööandja nimi või nimetus.</p> <p>(3) Tööandja ja autori vahelise kokkuleppega võib tööülesannete täitmise korras loodud teose autorile lisaks töötasule (palgale)</p>	<p>AutÕS § 32. Autoriõigus töökohustuste täitmise korras loodud teosele</p> <p>(1) Töölepingu alusel või avalikus teenistuses oma otseste tööülesannete täitmise korras loodud teose autoril tekib autoriõigus sellele teosele, kuid autori varalised õigused teose kasutamiseks tööülesannetega ettenähtud eesmärgil ja piirides lähevad üle tööandjale, kui lepingus ei ole ette nähtud teisiti.</p> <p>(2) Autor võib iseseisvalt kasutada oma otseste tööülesannete täitmise korras loodud teost eesmärgil ainult tööandja eelneval nõusolekul, näidates ära tööandja nime või nimetuse. Sellisel juhul on autoril õigus saada autoritasu teose kasutamise eest.</p> <p>(3) Autor võib iseseisvalt kasutada oma tööülesannete täitmise korras loodud teost eesmärgil, mis ei ole tema tööülesannetega ette</p>	<p>Muudatuse eesmärgiks on ühtsest kontseptuaalsest alusest lähtumine töösuhtes loodud erinevate teoseliikide ja esituste õiguste ülemineku küsimuses. Kehtiv AutÕS näeb erisättena ette, et arvutiprogrammi ja andmebaasi autor säilitab autoriõigused, kuid tööandjale kuulub ainulitsents kõigi varaliste õiguste teostamiseks (AutÕS § 32 lg 5). Kuna ainulitsentsil tähtaega ei ole, siis võib asuda seisukohale, et see on tähtajatu.</p> <p>Võlaõigusseaduse (VÕS) § 374 võimaldab tähtajatu liitsentsilepingu üheaastase etteteatamistähtaja üles öelda. Teosena kaitstava andmebaasi ja arvutiprogrammi erinev kohtlemine n.ö tavalisest teosest töösuhte raames ei ole millegagi põhjendatud, mistõttu on vajalik see erinevus kaotada ning näha ette, et varalised õigused lähevad üle ka arvutiprogrammi ja andmebaasi suhtes. Selle tulemuse saavutamiseks piisab kui tühistada kehtiva AutÕS § 32 lg 5. Siis hakkab arvutiprogrammidele ja andmebaasidele</p>	<p>1) Mõju kirjeldus.</p> <p>Kogu intellektuaalse omandi lõikes ühtlustub töösuhtes õiguste ülemineku regulatsioon, mis teeb vastavate normide rakendamise arusaadavamaks. Põhjendamatud erisused konkreetsete teoseliikide ning esituste osas kaotatakse, tööandja saab lähtuda kindlast eeldusest, et varalised õigused töötaja töökohustuste korras loodud intellektuaalsele omandile kuuluvad talle. Jäetud on võimalus ka vastupidiselt kokku leppida. Kui töötaja (nt näitleja teatris) töötab FIE'na või nt töövõtulepinguga, siis on vajalik erikokkulepe, kuna töösuhteregulatsioon sellistele suhetele ei laiene. Sihtgrupiks on kõik tööandjad ja töötajad (s.h. esitajad, töölepingu alusel töötavad näitlejad), kes oma töökohustuste käigus loovad autoriõigusega kaitstava teose või esituse. Suuremad muudatused puudutavad esitajaid ning andmebaaside ja arvutiprogrammide autoreid, teiste teoseliikide osas jääb kehtivast õigusest tulenev regulatsioon kehtima.</p> <p>2) Mõju valdkond.</p>

	<p>maksta ka autoritasu teose kasutamise eest. (4) Varalised õigused avalikus teenistuses loodud teosele lähevad üle riigile, kui lepingus ei ole ette nähtud teisiti. Neid õigusi teostab see riigiasutus, kelle ülesandel, tellimisel või juhendamisel teos loodi.</p> <p>Eelnõu § 29. Esitaja varalised õigused</p> <p>(2) Oma otseste tööülesannete täitmise korras teoste esitamisel lähevad esitaja varalised õigused üle tööandjale, kui lepingus ei ole ette nähtud teisiti.</p>	<p>nähtud, kui töölepingus ei ole ette nähtud teisiti. Sellisel teose kasutamisel tuleb ära näidata tööandja nimi või nimetus. (4) Õigusaktides ettenähtud juhtudel makstakse tööülesannete täitmise korras loodud teose autorile lisaks töötasule (palgale) ka autoritasu teose kasutamise eest. Autoritasu maksmine võidakse ette näha ka tööandja ja autori vahelise kokkuleppega. (5) Arvutiprogrammi autoril või andmebaasi autoril, kes loob programmi või andmebaasi oma tööülesannete täitmise käigus või järgides tööandjalt saadud juhiseid, tekib autoriõigus sellele programmile või andmebaasile, kuid tööandjale kuulub ainulitsents kõigi varaliste õiguste teostamiseks, kui lepingus ei ole ette nähtud teisiti. (6) Varalised õigused avalikus teenistuses loodud teosele lähevad üle riigile, kui lepingus ei ole ette nähtud teisiti. Neid õigusi teostab see riigiasutus, kelle ülesandel, tellimisel või juhendamisel teos loodi.</p> <p>AutÕS § 67 lg 5</p> <p>„Oma otseste tööülesannete täitmise korras teoste esitamisel lähevad esitaja</p>	<p>kohalduma kehtiva AutÕS § 32 lg 1 (eelnõus § 23 lg 1), kuna puudub erinorm (<i>lex specialis</i>). Ühtse lähenemise rakendamiseks on vajalik, et ka esituse autoriõiguste kuuluvusega seoses tuleb sätestada, et need lähevad üle tööandjale.</p>	<p>2.1. Sotsiaalne (sh demograafiline) mõju. Mõju kultuurile on ennekõike läbi etendusasutuste tegevuse, kus etendusasutus saab kindlama positsiooni loodud esituste üldsuseni viimisel (salvestuste tegemine jms).</p> <p>2.3. Mõju majandusele. Mõju majandusele saab täheldada läbi õiguskindluse paranemise. Kui tööandja saab ühetaolise regulatsiooni läbi kindluse talle kuuluvate õigustse sisu osas, siis on võimalik ka loodud sisu efektiivsem kasutamine.</p> <p>2.6. Mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse asutuste korraldusele, kuludele ja tuludele. Mõju läbi õiguskindluse, kuna ka avalikus teenistuses loodud teoste osas kehtib kõnealune varaliste õiguste seadusjärgset üleminekut puudutav regulatsioon.</p> <p>3) Mõju olulisus.</p> <p>1) mõju ulatus – väike. Tegemist on küll kogu nn töösuhteloomingu valdkonnaga, kuid suuremad muudatused puudutavad vaid esitajaid ning kahe teoseliigi (andmebaasid ja arvutiprogrammid) autoreid.</p> <p>2) mõju avaldumise sagedus – väike. Tegemist on küll kogu nn töösuhteloomingu valdkonnaga, kuid suuremad muudatused puudutavad vaid esitajaid ning kahe teoseliigi (andmebaasid ja arvutiprogrammid) autoreid, seega ei saa mõju avaldumise sagedust pidada suureks ega keskmiseks. Paljud</p>
--	---	---	--	--

		varalised õigused tööandjale üle ainult poolte kirjaliku kokkuleppe alusel".		näitlejad töötavad FIE'dena, seega nende töösuhet antud põhimõtteline muudatus ei puuduta. 3) mõjutatud sihtrühma suurus – väike. Otseselt puudutab muudatus vaid töölepingu alusel töötavaid esitajaid ning töölepingu alusel töötavaid autoreid, kes oma tööülesannete käigus loovad arvutiprogramme või andmebaase. 4) ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk – väike (uuenenud regulatsiooni kehtima hakkamisel esialgsed segadused). Esitajad ja nende KEO'd (EEL, ENL) on väljendanud oma rahulolematust.
7	<p>Eelnõu § 39. Vaba kasutamise tingimused <i>/.../</i> (4) Õiguste objekti käesolevas peatükis sätestatud vaba kasutamine võib toimuda üksnes juhul, kui selleks kasutatakse õiguspäraselt avaldatud objekti või selle õiguspärast koopiat. Üldsusele kättesaadavaks tehtud õiguste objekti vaba kasutamine on lubatud, välja arvatud juhul, kui kasutatav õiguste objekt pärineb ilmselgelt ebaseaduslikust allikast.</p>	-	<p>Muudatus puudutab vaba kasutamise üldtingimusi. Eelnõuga nähakse ette regulatsioon, mille kohaselt vabal kasutamisel võrgukeskkonnas õiguspärase koopia olemasolu otsesõnu ei nõuta, kuid välistatakse vaba kasutus juhtudel, kui tegemist on ilmselgelt ebaseaduslikust allikast pärit õiguste objektiga. Nimetatud tingimus ei ole seotud konkreetse erandiga, vaid keskkonnaga (Internet) või õigusega (üldsusele kättesaadavaks tegemine). Õiguspärase allika nõue on teatud tingimustel eemaldatud erinevate vaba kasutuse juhtude puhul, kui kasutatakse üldsusele kättesaadavaks tehtud õiguste objekti (internet). Sageli on internetist pärit allikate</p>	<p>1) Mõju kirjeldus. Õiguskindlus tarbijale suureneb märkimisväärselt üldsusele kättesaadavaks tehtud õiguste objektide vabal kasutamisel. Kui tegemist pole ilmselgelt ebaseaduslikus võrguallikast pärineva õiguste objektiga, on selle vaba kasutamine eelnõus toodud juhtudel lubatud ning sellise kasutamisega ei kaasne vastutus. Sihtgrupiks kõik vaba kasutuse juhtudest kasusaajad, peamiselt füüsilisest isikust tavatarbijad. Samuti õiguste omajad, kelle üldsusele kättesaadavaks tehtud loomingut on võimalik vaba kasutuse normide alusel kasutada. 2) Mõju valdkond. 2.1. Sotsiaalne (sh demograafiline) mõju. Puudutatud on kõik isikud, kes igapäevaselt võrgukeskkonnas või</p>

			<p>puhul selgusetu allika õiguspärasus, seega on vaba kasutuse sidumine õiguspärase allikaga ebamõistlikult tarbijat piirav. Jääb selgusetuks, kuidas on tarbijal võimalik selgitada allika õiguspärasust. Üldsusele kättesaadavaks tehtud õiguste objekti võib seega eelnõu kohaselt vabalt kasutada igal juhul v.a. siis, kui tegemist on ilmselgelt ebaseaduslikust allikast pärit objektiga (PirateBay vms). Õiguste omajate huvide tasakaalustamiseks jääb võimalus kasutuse õiguspärasuse hindamiseks läbi kolmeastmelise testi.</p>	<p>teadustöö tegemise eesmärkidel üldsusele kättesaadavaks tehtud õiguste objekti vaba kasutuse normide alusel kasutavad.</p> <p>3) Mõju olulisus.</p> <p>1) mõju ulatus – suur. Puudutatud on kõik igapäevased võrgukeskkonnas meelelehtuslikel või teadustöö tegemise eesmärkidel üldsusele kättesaadavaks tehtud õiguste objektide vaba kasutuse juhud.</p> <p>2) mõju avaldumise sagedus – suur. Puudutatud on kõik igapäevased võrgukeskkonnas meelelehtuslikel või teadustöö tegemise eesmärkidel üldsusele kättesaadavaks tehtud õiguste objektide vaba kasutuse juhud.</p> <p>3) mõjutatud sihtrühma suurus – suur. Puudutatud on kõik isikud, kes igapäevaselt võrgukeskkonnas meelelehtuslikel või teadustöö tegemise eesmärkidel üldsusele kättesaadavaks tehtud õiguste objekti vaba kasutuse normide alusel kasutavad.</p> <p>4) ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk – keskmine (uuenenud regulatsiooni kehtima hakkamisel esialgsed segadused). Samuti võib juhtuda, et tarbijad hakkavad oma teadmatusele viidates kasutama ka ebaseaduslikke allikaid, ka oma väidete tõendamine vaidluse tekkimisel on keeruline.</p>
8	<p>Eelnõu § 39. Vaba kasutamise tingimused /.../ (5) Lepingu</p>	-	<p>Muudatus puudutab vaba kasutuse juhtude imperatiivsust. Antud küsimust rahvusvahelised ega</p>	<p>1) Mõju kirjeldus.</p> <p>Konkreetne norm seaduses, mis loeb vaba kasutuse juhud imperatiivseks, täidab</p>

<p>tüüptingimus, mis on vastuolus käesolevas peatükis sätestatud vaba kasutamise võimalustega, on tühine.</p> <p>(6) Lepingutingimus, mis piirab käesoleva seaduse paragrahvi 52 lõigetes 2 ja 3, paragrahvi 53 lõigetes 1 ja 2, paragrahvis 54 ning paragrahvi 55 lõigetes 2 ja 3 nimetatud võimaluste kasutamist, on tühine.</p>		<p>regionaalsed õigusaktid otseselt ei lahenda. Teema on jäänud peamiselt siseriiklike normide ja/või kohtupraktika lahendamisele. Mõnes lahendis on jõutud järeldusele, et erandeid ja piiranguid ei saa käsitleda tarbija õigustena, vaid pigem privileegidena. Samas on näiteks viimase aja Euroopa Kohtu otsustele iseloomulik asetada autoriõigusealased vaidlused laiemasse konteksti ning käsitleda lahendites ka kaugeleulatuvaid sotsiaalseid ja kultuurilisi aspekte pelgalt autoriõigusealaste normide tõlgendamise asemel. Seetõttu otsustati eelnõus sätestada, et kõikide tüüplepingute puhul ei saa minna mööda vaba kasutamise juhtudest ning neid tuleb lugeda selles kontekstis imperatiivseks. Individuaalset läbiräägituna saab siiski leppida kokku, et vabakasutus konkreetsel juhul ei kehti. Muudatus teenib vaba kasutamise juhtudest kasusaajate (nii tarbija kui teatud juhtudel nt mäluasutused jms) huve.</p>	<p>hetkel õiguses leiduva lünga ning parandab vaba kasutamise juhtudes kasusaajate positsiooni neile garanteeritud õiguste objekti kasutamise võimaluste realiseerimisel (juhul, kui tegemist on lepingu tüüptingimusega). Sihtrgupiks on isikud, kes on õiguste piirangutest kasusaajad (ennekõike tarbijad) ning kes kasutavad olemasolevaid teoseid tüüptingimustega lepingute kohaselt. Puudutab ka õiguste omajaid, kelle õigusi piiratakse (e. kelle õiguste piiramine loetakse teatud juhtudel seadusega imperatiivseks).</p> <p>2) Mõju valdkond.</p> <p>2.1. Sotsiaalne (sh demograafiline) mõju. Omab mõju kultuurile, kuna selgemaks muutuvad tingimused, mis puudutavad kultuuripärandina käsitleva infosisu kättesaadavust ja vaba kasutamise normide alusel kasutamist teatud tingimustel.</p> <p>2.3. Mõju majandusele. Omab vähest mõju majandusele läbi asjaolu, et lisandub kohustus tüüptingimustega lepingute sõlmimisel hoiduda vaba kasutamise juhtudest möödumisest.</p> <p>3) Mõju olulisus.</p> <p>1) mõju ulatus – väike. 2) mõju avaldumise sagedus – väike. 3) mõjutatud sihtrühma suurus – väike. 4) ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk – väike (uuenenud regulatsiooni kehtima hakkamisel esialgsed segadused).</p> <p>Mõju ulatust saab pidada pigem väikeseks, kuigi sihtrühma suurus saab</p>
---	--	--	--

				<p>hinnata keskmiseks. Mõju ulatus piirdub nende juhtudega, kus lepingu tüüptingimustega soovitakse mõnes vaba kasutuse juhust möödusa, neid kaasusi ei ole Eesti kontekstis kuigi palju.</p>
9	<p>Eelnõu § 43. Vaba kasutamine teaduslikel, hariduslikel, informatsioonilistel ja õigusemõistmise eesmärkidel</p> <p>Füüsilisel ja juriidilisel isikul on lubatud õiguste omaja isiku, õiguste objekti nimetuse ning avaldamisallika äranäitamisega, välja arvatud juhul, kui taoline viitamine on võimatu: /.../ 3) õiguste objekti kopeerimine ja töötlemine teksti- ja andmekaeve eesmärkidel ning tingimusel, et selline kasutamine ei taotle ärilisi eesmärke; /.../</p>	<p>AutÕS § 19. Teose vaba kasutamine teaduslikel, hariduslikel, informatsioonilistel ja õigusemõistmise eesmärkidel</p> <p>Autori nõusolekuta ja autoritasu maksmiseta, kuid kasutatud teose autori nime, kui see on teosel näidatud, teose nimetuse ning avaldamisallika kohustusliku äranäitamisega on lubatud: /.../ 3) õiguspäraselt avaldatud teose reprodutseerimine õppe- ja teaduslikel eesmärkidel motiveeritud mahus haridus- ja teadusasutustes, mille tegevus ei taotle ärilisi eesmärke; /.../</p>	<p>Keeleressursside, kultuuripärandi jm uurimisel, säilitamisel ning arendamisel on määrav tähtsus olemasolevate teoste kasutamisel. Kehtiv AutÕS sätestab teose kasutamisel teadustöö erandi (§ 19 p 3) ning selles raamistikus on keeleressursside, kultuuripärandi jm võimalik uurida ja arendada vaid teatud piirangutega. Sõnastuse muutmise ettepanekuga soovitakse teadustöö erandit täpsustada ja laiendada, et tagada paremad võimalused vastavaks uurimis- ja arendustööks.</p>	<p>1) Mõju kirjeldus. Uue normiga täpsustatakse AutÕS's olemasolevat nn teadustöö erandit ning tagatakse uurimis- ja arendustöö võimalused tekstimasside töötlemiseks ja andmekaeveks, näiteks paraneb keeleressursside uurimine, sellise teadustööga tegelevate asutuste tegevus saab sõnaselge aluse ning see omakorda omab olulist mõju Eesti keele, kultuuri ja teaduse arengule.</p> <p>2) Mõju valdkond. 2.1. Sotsiaalne (sh demograafiline) mõju. Keeleressursside uurimise jms sarnase suurte andmemasside töötlemist nõudva teadustegevuse õiguskindlamale alusele seadmine omab olulist mõju Eesti keele ja kultuuri arengule ja jätkusuutlikkusele. 2.3. Mõju majandusele. Kuna sisuloojatelt ei pea vaba kasutuse tarvis luba küsima ega selle eest tasu maksma, siis omab vähest mõju majandusele – olemasolevate andmemasside kasutamiseks ei pea vastavatelt õiguse omajatega (autorid, krjastajad) kokkulepet saavutama.</p> <p>3) Mõju olulisus. 1) mõju ulatus – väike. 2) mõju avaldumise sagedus – väike.</p>

				<p>3) mõjutatud sihtrühma suurus – keskmine.</p> <p>4) ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk – väike (uuenenud regulatsiooni kehtima hakkamisel esialgsed segadused).</p> <p>Mõju olulisust saab pidada pigem väikeseks, kuna nii mõjutatud sihtrühm (vastava teadustööga tegelevad asutused ning õiguste omajad) kui tegevuse sagedus ei ole hinnatav suurena.</p>
1 0	<p>Eelnõu § 57. Hüvitise audiovisuaalse teose ja teose helisalvestise kopeerimise eest isiklikeks vajadusteks</p> <p>(1) Autoril, esitajal ja fonogrammitootjal on õigus saada hüvitist audiovisuaalse teose või teose helisalvestise isiklikeks vajadusteks kopeerimise eest, mis toimub käesoleva seaduse paragrahvi 41 alusel.</p> <p>(2) Autorile, esitajale ja fonogrammitootjale makstava hüvitise suuruse arvutamise aluseks võetakse eelarveaastas hüvitise maksmiseks eraldatud riigieelarvelised vahendid ning käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud vaba kasutuse tõttu õiguste omajale tekkinud kahju.</p> <p>(3) Hüvitise maksab välja Justiitsministeerium.</p>	<p>AutÕS § 26. Audiovisuaalse teose ja teose helisalvestise kasutamine isiklikeks vajadusteks</p> <p>AutÕS § 27. Tasu audiovisuaalse teose ja teose helisalvestise kasutamise eest isiklikeks vajadusteks</p>	<p>Audiovisuaalse teose ja teose helisalvestiste isiklikeks vajadusteks kopeerimise eest tasu maksmise süsteem on Eestis kehtiv juba alates 1996. aastast. Tegemist on EL ainupädevuses oleva valdkonnaga. Tühja kasseti tasu maksmiseks on enamus liikmesriike kehtestanud lõivude ja tasude kogumise süsteemi. Tulenevalt 15.08.2013 toimunud kodifitseerimiskomisjo ni otsusest lähtutakse edaspidi tasu kogumisel ja maksimisel riigieelarvest makstavatest summadest. See põhimõtteline muudatus väljendub eelnõu § 57 lõikes 2. Võrreldes kehtiva õigusega asendatakse senikehtinud süsteem (tasu maksjaks olid salvestusseadmete ja salvestuskandjate tootjad ning maaletootjad, AutÕS § 27 lg 1) süsteemiga, kus tasu makstakse riigieelarvest. Tasu maksab sätte kohaselt Justiitsministeerium. Nn tühja kasseti tasu on senini kogunud ja</p>	<p>1) Mõju kirjeldus.</p> <p>Muudatuse tulemusel ei pea seni tasu maksmiseks kohustatud isikud enam tasu maksma, õiguste omajatele õiglase tasu maksmise kohustuse on endale võtnud riik. Sellega väheneb ka tasude kogumisega seonduv koormus vastaval KEO'1 (seni EAÜ). Riigieelarvest makstava hüvitise väljajagamise kohustus jääks mõnele kollektiivse esindamise organisatsioonile.</p> <p>2) Mõju valdkond.</p> <p>2.1. Sotsiaalne (sh demograafiline) mõju. Kuna tasu suurust, mida riigieelarvest igaaastaselt makstakse, ei ole konkreetse summana pikemas perspektiivis ette näha, võib kaduda senine praktika kasutada teatud osa kogutud rahast nõ valdkonna arenguks. See omakorda mõjutab loomesektorit ja kultuuri üldisemalt.</p> <p>2.3. Mõju majandusele. Omab otsest mõju majandusele, kuna seni tasu maksmiseks kohustatud isikud (salvestusseadmete ja salvestuskandjate tootja, importija, müüja, isik, kes toob salvestusseadmeid</p>

	<p>(4) Hüvitis makstakse kollektiivse esindamise organisatsioonile, kes teostab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud õiguste omajate õigusi.</p> <p>(5) Vabariigi Valitsus kehtestab käesoleva paragrahvi lõikes 1 ettenähtud hüvitise jaotamise määrad ning lõikes 2 nimetatud kahju hüvitamise arvestamise alused ja korra.</p>		<p>jaotanud Eesti Autorite Ühing (EAÜ)¹¹, kes võiks ka uuendatud korra alusel jääda vastavaks administreerivaks asutuseks. Sel moel võtab riik vastutuse asjaomastele õiguste omajate gruppidele õiglase hüvitise maksmise eest ning väheneb administratiivne koormus tasude kogumisel. Samuti ei pea senised tasu maksmiseks kohustatud isikud enam nimetatud tasu maksma, vaid seda tehakse riigieelarvest. Kehtiva süsteemi kohaselt peavad tasu maksma salvestusseadmete ja salvestuskandjate tootja, importija, müüja, isik, kes toob salvestusseadmeid ja -kandjaid Euroopa Ühenduse tolliterritooriumilt Eestisse.</p>	<p>ja -kandjaid Euroopa Ühenduse tolliterritooriumilt Eestisse) ei ole enam selleks kohustatud.</p> <p>2.6. Mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse asutuste korraldusele, kuludele ja tuludele. Omab otsest mõju riigi kuludele, kuna õiglase tasu maksmiseks õiguste omajale peab vahendid leidma riigieelarvest.</p> <p>3) Mõju olulisus.</p> <p>1) mõju ulatus – keskmine. Tasu maksmiseks kohustatud isikud ei pea enam seadmete ja vahendite maaletoomisel ega tootmisel EAÜ'le vastavat teavet esitama. Hüvitis makstakse välja õiguste omajatele kord aastas (nii kehtiva õiguse kui eelnõu kohaselt).</p> <p>2) mõju avaldumise sagedus – keskmine. Tasu maksmiseks kohustatud isikud ei pea enam seadmete ja vahendite maaletoomisel ega tootmisel EAÜ'le vastavat teavet esitama. Riigieelarvest makstakse uue korra kohaselt summad kord aastas.</p> <p>3) mõjutatud sihtrühma suurus – keskmine. Tasu maksmiseks kohustatud isikud ei pea enam seadmete ja vahendite maaletoomisel ega tootmisel EAÜ'le vastavat teavet esitama. Õiguste omajaid on enam, lisaks Eesti õiguste omajatele ka teiste riikide õiguste omajad, kellele hüvitis tuleb välja maksta.</p> <p>4) ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk – suur (uuenenud regulatsiooni kehtima hakkamisel esialgsed segadused). Sealhulgas</p>
--	--	--	--	---

¹¹ Vt www.eau.org (11.12.13).

				ei ole garanteeritud rahastuse jätkusuutlikkus ning maht, et pidada seda õiglaseks (nõue tuleneb Euroopa Kohtu asjaomastest otsustest). Kuna tegemist on EL ainupädevuses oleva valdkonnaga, siis omab regulatsioonile otsest mõju ka EL tegevus, kus praegu muuhulgas nn tühja kasseti tasu maksmise praktikat analüüsitakse. Kui EL peaks jõustama kohustuslikuna normid, mis ei luba hüvitise maksmist riigieelarvest, siis tuleb Eestis kogu mehhanism jälle üle vaadata. Kuna tegemist ei ole vaid Eesti õiguste omajatega, kellel on sellele hüvitisele õigus, siis võib küsimus hüvitise suurusel ning selle õiglasest iseloomust kerkida ka Eesti-väliselt.
1 1	<p>Eelnõu § 62. Autori ja esitaja õigus saada tasu rendi eest</p> <p>Kui autor või esitaja on filmitootjale või fonogrammitootjale üle andnud oma varalised õigused või andnud litsentsi teose või esituse rentimiseks või sellist õiguste üleandmist või litsentseerimist eeldatakse, jääb autorile ja esitajale õigus saada rendile andjalt õiglast tasu. Kokkulepe loobumise kohta õigusest saada õiglast tasu on kehtetu.</p>	<p>AutÕS § 14. Autori õigus saada autoritasu</p> <p>„/.../”</p> <p>(6) Kui autor on audiovisuaalse teose produtsendile üle andnud (loovutanud) oma varalised õigused või andnud loa (litsentsi) audiovisuaalse teose originaali või koopiat kasutada (sealhulgas rentida) või sellist õiguste üleandmist või loa andmist eeldatakse, jääb autorile õigus saada õiglast tasu televisiooniteenuse osutajalt, rendile andjalt või muult isikult, kes audiovisuaalset teost kasutab. Kokkulepe loobumise kohta õigusest saada õiglast tasu on kehtetu.</p> <p>(7) Kui autor on</p>	<p>AutÕS § 14 lg 6 kehtestab audiovisuaalse teose autorile õiguse saada tasu audiovisuaalse teose igasuguse kasutamise eest, ka juhul, kui autor on varalised õigused loovutanud filmi produtsendile. AutÕS § 14 lg 6 on lepingu suhtes erinorm ning sõltumata autori ja produtsendi kokkuleppel on audiovisuaalse teose autoril õigus saada tasu igasuguse kasutamise eest (nt. televisioon, kaabellevi, kinolevi, Internet, DVD). AutÕS § 14 lg 6 kehtestati 1999. a. kompensatsiooniks selle eest, et AutÕS § 33 lg 2 kehtestab audiovisuaalse teose autorite varaliste õiguste seadusjärgse ülemineku</p>	<p>1) Mõju kirjeldus.</p> <p>Korrastatakse audiovisuaalse teose kasutamise eest tasu maksmise norme, millest ennekõike saavad kasu kõik audiovisuaalse teose kasutajad – televisiooniteenuse pakkujad, kaabelviteenuse pakkujad, kinod jne. Eraldi tasu peavad maksma vaid audiovisuaalsete teoste rentijad, teised kasutajad maksavad tasu vaid konkreetsete lepingute alusel. Seega paraneb õigusselgus – seni oli keeruline eristada, millise kasutamise eest makstakse – varalise õiguse või tasu saamise õiguse eest. Tõhustuma peab audiovisuaalse teose autorite endi poolt sõlmitavate lepingute läbirääkimiste praktika (nt läbi nende KEO – EAAL või individuaalselt).</p>

		<p>fonogrammitootjale üle andnud (loovutanud) õiguse või andnud loa (litsentsi) fonogrammi koopiat rentida või sellist õiguse üleandmist või loa andmist eeldatakse, jääb autorile õigus saada sellise rentimise eest rendile andjalt õiglast tasu. Kokkulepe loobumise kohta õigusest saada õiglast tasu on kehtetu.“</p>	<p>audiovisuaalse teose produtsendile. Eelnõus sellisest eeldusest loobutakse, kokkulepped õiguste ülemineku kohta audiovisuaalse teose loomisel tuleb eraldi sõlmida. Absoluutne tasu saamise õigus on ka Euroopa õiguses pigem erandlik, lisaks Eestile on selline õigus Prantsusmaal, Poolas ja Hispaanias. Teistes Euroopa riikides toimub tasude maksmine lepingute alusel. Kõnealune täiendava tasu saamise õigus ei oma positiivset mõju Eesti audiovisuaalsektorile, sest Eestis toodetud audiovisuaalsete teoste kasutamine on seotud lisakuludega (mida nt. ei ole USA või teiste riikide audivisuaalsete teoste kasutamise puhul). Seetõttu otsustati lähtuda ainult rendi- ja laenusdirektiivis sätestatud miinimumnõudest ning asendada kehtivas AutÕS § 14 lg 6 sisalduv audiovisuaalse teose autori üldine tasu saamise õigus tasu saamisega vaid teose rendi eest.</p>	<p>Kokkulepped autorite ja filmitootjate vahel peavad arvestama igasuguste kasutustega (ka teisesed kasutused).</p> <p>2) Mõju valdkond.</p> <p>2.1. Sotsiaalne (sh demograafiline) mõju. Mõju kultuurile on läbi õigusselguse, ennekõike kasutajate poolt ning seega paraneb audiovisuaalse sisu pakkumine. Audiovisuaalse teose autoritele makstakse tasu varaliste õiguste eest lepingu sõlmimisel.</p> <p>2.3. Mõju majandusele. Mõju majandusele on väike, kuna tasu saamise õiguse eest makstavad summad ei ole suured. Filmitootjatel tuleb autoritega kokku leppida kõik tasu maksmise küsimused esialgse lepingu sõlmimisel. Vastavat tasu koguvad KEOI jääb ära tasu jaotamisega seonduv tegevus.</p> <p>3) Mõju olulisus.</p> <p>1) mõju ulatus – väike. Puudutab vaid Eesti audiovisuaalse teose autoritega sõlmitavaid lepinguid flimitootja poolt. Lisaks jääb KEOdel ära tasu jaotamisega seonduv tegevus.</p> <p>2) mõju avaldumise sagedus – väike. Puudutab vaid audiovisuaalse teose autoritega sõlmitavaid lepinguid ning tasu jaotamist (KEO).</p> <p>3) mõjutatud sihtrühma suurus – väike. Audiovisuaalse teose autorid Eestis.</p> <p>4) ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk – keskmine (uuenenud regulatsiooni kehtima hakkamisel esialgsed segadused). Samuti on audisvisuaalse teose autorid ning neid</p>
--	--	--	--	---

				esindavad organisatsioonid (EAÜ, EAAL) väljendanud tugevat vastuseisu sellisele regulatsioonimuudatusel e.
1 2	<p>Eelnõu § 74. Õiguste laiendatud kollektiivne teostamine (1) Teatud valdkonnas tegutsev õiguse kasutaja, kellel on sõlmitud kollektiivse esindamise organisatsiooniga leping õiguste kasutamiseks Eestis, võib teha kollektiivse esindamise organisatsioonile ettepaneku sõlmida samas valdkonnas laiendatud kollektiivse litsentsilepingu, mis hõlmab kõikide sama kategooria õiguste omajate õigusi. /.../</p>	<p>AutÕS § 79. Kaabellevivõrgu kaudu taasedastamise õiguse teostamine (1) Kui kaabellevivõrgu kaudu taasedastamise õiguse teostamiseks ei ole õiguse omaja sõlminud lepingut kollektiivse esindamise organisatsiooniga, on õiguste omajat volitatud esindama organisatsioon, kes esindab sama kategooria õiguste omajaid. /.../</p> <p>AutÕS § 79¹. Satelliidi kaudu edastamise õiguse teostamine (1) Satelliidi kaudu teose edastamisele kohaldatakse käesoleva seaduse § 79 juhul, kui televisiooni- või raadioteenuse osutaja edastab teost üldsusele satelliidi kaudu ja samal ajal ka maapealse süsteemi kaudu. /.../</p>	<p>Autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste kasutajal puudub praktikas sageli võimalus omandada luba kõikidelt autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste omajatelt või on taolise loa omandamine äärmiselt raskendatud ning keerukas. Kehtiva asjaomase normistiku kõige suuremaks probleemiks on, et kollektiivse esindamise organisatsioon ei saa õiguste kasutajatele anda luba mitmeliikmetest ja – esindatavatest õiguste omajate õiguste kasutamiseks. Õiguste laiendatud kollektiivse teostamise korral saab kollektiivse esindamise organisatsioon aga seaduse alusel volituse teostada kõikide sama kategooria õiguste omajate õigusi. Praegusel hetkel on õiguste laiendatud kollektiivne teostamine nähtud ette üksnes kaabellevivõrgu kaudu taasedastamise puhul, teatud tingimustel ka satelliidi kaudu edastamise puhul. Teatud juhtudel on vajalik ja põhjendatud kohaldada õiguste litsentseerimisele nn. laiendatud kollektiivset litsentsi. Seeläbi on võimalik tagada üldsusele juurdepääs kaitstud objektidele ning õiguste omajatelt</p>	<p>1) Mõju kirjeldus. Õiguste laiendatud kollektiivse teostamise generaalklausli sissetoomine Eesti õigusesse omab mõju nii õiguste omajatele (kelle õigused on isegi esindusvõi liikmelepinguta kaitstud ja teostatud ning kellele makstakse nõude esitamisel tasu sarnastel alustel konkreetse KEO liikmetega) kui laiemale üldsusele läbi juurdepääsu parema tagamise kaitstud objektidele. Õiguste omajale, kes ei soovi oma õiguste sellisel moel teostamist, jääb alati võimalus sellisest teostamisviisist loobuda.</p> <p>2) Mõju valdkond.</p> <p>2.1. Sotsiaalne (sh demograafiline) mõju. Omab mõju kultuurile, kuna võimaldab paindlikumal alusel kultuuripärandi kättesaadavust veelgi parandada.</p> <p>2.3. Mõju majandusele. Muudatus on kasulik ettevõtluskeskkonnale, kuna võimaldab asjaomase KEO'ga sõlmida lepinguid selliste õiguste objektide kasutamiseks, mille puhul kehtiva õiguse kohaselt puudub nt konkreetne info õiguste teostamise kohta.</p> <p>2.6. Mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse asutuste korraldusele, kuludele ja tuludele. Muudatus võimaldab riigi ja kohaliku omavalitsuse asutusel kasutajana sõlmida asjaomase KEO'ga lepinguid</p>

			<p>loa saamise keerukus ja/või kulukus ei takista üldsuse huvides õigusi kasutada. Selline õiguste kollektiivse teostamise viis on infoühiskonnas jätkusuutlik. Lisaks konkreetselt loetletud valdkondadele, milles rakendatakse õiguste kohustuslikku laiendatud kollektiivset teostamist, on eelnõusse toodud ka üldine laiendatud kollektiivlitsents, mis võimaldab kollektiivse esindamise organisatsioonide ja õiguste kasutajate omavahelisel kokkuleppel arvestades uusi elulisi asjaolusid iga kord otsustada, millisel viisil ja millistes valdkondades õiguste kasutamiseks on mõttekas sõlmida laiendatud kollektiivne litsentsileping. Õiguste omajate huvid on kaitstud seeläbi, et neile on antud võimalus õiguste laiendatud kollektiivsest teostamisest loobuda.</p>	<p>selliste õiguste objektide kasutamiseks, mille puhul kehtiva õiguse kohaselt puudub nt konkreetne info õiguste teostamise kohta.</p> <p>3) Mõju olulisus.</p> <p>1) mõju ulatus – keskmine.</p> <p>2) mõju avaldumise sagedus – keskmine.</p> <p>3) mõjutatud sihtrühma suurus – keskmine.</p> <p>4) ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk – keskmine (uuenenud regulatsiooni kehtima hakkamisel esialgsed segadused, samuti võib alguses KEOde tegevus ümberkorraldusi vajada, vastavate lepingute koostamise ning sõlmimisega seonduvad küsimused, samuti vajavad konkreetseid lahendusi KEO tasandil juhul, kui õiguste omaja loobub sellisel moel oma õiguste teostamisest). Mõju olulisust saab hinnata keskmiseks, kuna äärmise tõenäosusega ei sõlmita kõnealuseid litsentsilepinguid tihti.</p>
1 3	<p>RakS eelnõu § 2, millega muudetakse PankS § 52:</p> <p>„§ 52. Liisingu- ja litsentsileping (1) Käesoleva seaduse §-des 50 ja 51 sätestatud kohaldatakse vastavalt ka võlgniku poolt sõlmitud liisingulepingule.</p> <p>(2) Litsentsiandja pankrot ei ole litsentsilepingu lõpetamise aluseks, kui lepingus ei ole ette nähtud teisiti.</p>	<p>PankS § 52. Liisinguleping: „Käesoleva seaduse §-des 50 ja 51 sätestatud kohaldatakse vastavalt ka võlgniku poolt sõlmitud liisingulepingule.“</p> <p>TmS §</p>	<p>Regulatsiooni mõte on tagada litsentsisuhete stabiilsus. Eesti majanduse ja ühiskonna jaoks on äärmiselt oluline üleminek teadmispõhisesse majandusse, kuna seeläbi on võimalik suurema lisandväärtusega kaupade ja teenuste loomine. Teadmispõhise majanduse üheks tunnuseks on väärtuse tekkimine läbi erinevate intellektuaalse omandi</p>	<p>1) Mõju kirjeldus</p> <p>Litsentsisaaja olukord muutub stabiilsemaks, kuna litsentsileping ei lõpe, kui intellektuaalse omandi õiguste omaja oma õigused ära müüb või need võõrandatakse täite- või pankrotimenetluses. Sihtrühmaks võib lugeda ettevõtjad, kes litsentseerivad intellektuaalset omandit. Eelkõige litsentsisaajad. Kaudseks sihtrühmaks võib nimetada ka kohtunikke, kohtutäitureid ja pankrotihaldureid, kes</p>

<p>Kui litsentsilepingu järgi on pankrot selle lõpetamise aluseks, võib haldur lepingu ühekuulise või lepingus ettenähtud lühema ülesütlemistähtajaga üles öelda.“</p> <p>RakS eelnõu 5, millega muudetakse TmS § 128:</p> <p>„§ 128. Sissenõude pööramine varalistele õigustele (1) Täitemenetlus on lubatav autori, autoriõigusega kaasnevate ja tööstusomandi varaliste õiguste suhtes.</p> <p>(2) Täitemenetlus on lubatav autori varaliste õiguste suhtes, kui autor on asunud nende teostamisele ja teos on autori nõusolekul avaldatud.</p> <p>Teostamiseks loetakse ka varaliste autoriõiguste üleandmist kolmandale isikule, olenemata sellest, kas kolmas isik on asunud õigust teostama.</p> <p>(3) Sissenõude pööramine autori, autoriõigusega kaasnevate ja tööstusomandi varaliste õigustele ei mõjuta litsentsilepingu kehtivust, kui lepingus ei ole ette nähtud teisiti.“</p> <p>RakS eelnõu § 6, millega muudetakse VÕS § 370 lg 4:</p> <p>„(4) Intellektuaalse omandi õiguste üleandmine või nende suhtes</p>	<p>128. Sissenõude pööramine autori varalistele õigustele</p> <p>„Täitemenetlus on lubatav autori varaliste õiguste suhtes, kui autor on asunud nende teostamisele ja teos on autori nõusolekul avaldatud.</p> <p>Teostamiseks loetakse ka varaliste autoriõiguste üleandmist kolmandale isikule, olenemata sellest, kas kolmas isik on asunud õigust teostama.“</p> <p>VÕS § 370 lg 4:</p> <p>„(4) Lihtlitsentsilepingust tulenev kasutusõigus, mis on tekkinud enne ainulitsentsilepingust tulenevat kasutusõigust, jääb ainulitsentsilepingu alusel kasutusõiguse saanud isiku suhtes kehtima.“</p> <p>VÕS § 374. Tähtajatu lepingu ülesütlemine</p> <p>„Tähtajatu litsentsilepingu võib kumbki lepingupool üles öelda, teatades sellest ette vähemalt üks aasta.“</p>	<p>kommertsialiseerimise mudelite.</p> <p>Litsentseerimine on seejuures väga oluline mehhanism.</p> <p>Litsentseerimine tähendab, et litsentsiandja annab teisele isikule (litsentsisaaja) kasutada talle kuuluvat intellektuaalset omandit. Näiteks võib litsentsilepingu objektiks olla teatud patenteeritud tehnoloogia. Taolise tehnoloogia ellurakendamiseks peab litsentsisaaja mõnikord tegema ulatuslikke investeeringuid.</p> <p>Seetõttu on väga oluline, et litsentsisuhted oleksid stabiilsed. Praegu kehtiva regulatsiooni kohaselt see nii ei ole. Näiteks, kui intellektuaalse omandi omanik müüb oma intellektuaalse omandi ära, siis selle uus omanik ei ole varem sõlmitud litsentsilepinguga seotud. Samane olukord on ka täite- ja pankrotimenetluses. Loodava regulatsiooni eesmärgiks ongi litsentsisuhete muutmise stabiilseks. Olukord muutub stabiilsemaks eelkõige litsentsisaaja jaoks.</p>	<p>peavad hakkama uue regulatsiooni keskkonnas toimetama (õiguse rakendajad).</p> <p>2) Mõju valdkond</p> <p>2.3. Mõju majandusele – läbi stabiilsuse võib muudatus positiivselt mõjutada nii innovatsiooni kui ettevõtetevahelist koostööd.</p> <p>3) Mõju olulisus.</p> <p>1) mõju ulatus – keskmine (vt p 2 ja 3 allpool).</p> <p>2) mõju avaldumise sagedus – väike. Olukorrad, kus intellektuaalne omand võõrandatakse litsentsilepingu kehtivuse ajal ning täite- ja pankrotimenetluses ei ole sagedased.</p> <p>3) mõjutatud sihtrühma suurus – keskmine. Probleem ei puuduta kogu elanikkonda, vaid üksnes ettevõtjaid, kes on litsentsisuhetes.</p> <p>4) ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk – väike (uuenenud regulatsiooni kehtima hakkamisel esialgsed segadused).</p>
--	---	--	---

<p>litsentsilepingu sõlmimine ei mõjuta juba olemasolevate litsentsilepingute kehtivust. Intellektuaalse omandi õiguste üleandmisel lähevad litsentsilepingust tulenevad õigused ja kohustused üle uuele intellektuaalse omandi õiguste omajale. Ulatuses, millega hilisem litsentsileping riivab varasema litsentsisaaja õigusi, on hilisem litsentsileping tühine“.</p> <p>RakS eelnõu § 6, millega muudetakse VÕS § 374:</p> <p>„§ 374. Kehtivusaeg ja ülesütlemine</p> <p>(1) Litsentsileping kehtib kogu intellektuaalse omandi õiguste kehtivusaja, kui lepinguga ei ole ette nähtud teisiti.</p> <p>(2) Intellektuaalse omandi õiguste tühistamine või lõppemine ei mõjuta litsentsilepingu kehtivust. Litsentsisaajal on õigus öelda litsentsileping üles, kui intellektuaalse omandi õigused lõpevad või tühistatakse, kui lepinguga ei ole ette nähtud teisiti.</p> <p>(3) Litsentsilepingu tingimus, mis keelab litsentsiandjal vaidlustada intellektuaalse omandi õiguste kehtivus, on tühine. Litsentsiandjal on õigus öelda</p>			
--	--	--	--

<p>litsentsileping üles, kui litsentsisaaja vaidlustab litsentsilepingu objektiks olevate intellektuaalse omandi õiguste kehtivuse, kui lepinguga ei ole ette nähtud teisiti.</p> <p>(4) Tähtajatu litsentsilepingu võib kumbki lepingupool üles öelda, teatades sellest ette vähemalt üks aasta.“</p>			
--	--	--	--

¹ Milline on regulatsiooniga planeeritav muudatus, mida soovitakse saavutada?

² Milline on regulatsiooniga kaasnev mõju, st mis muutub muudatuse tagajärjel?

³ Millistes valdkondades mõju avaldub? Mõju valdkonnad on: 1) sotsiaalne (sh demograafiline) mõju; 2) mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele; 3) mõju majandusele; 4) mõju loodus- ja elukeskkonnale; 5) mõju regionaalarengule; 6) mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse asutuste korraldusele, kuludele ja tuludele.

⁴ Kas mõju on oluline või mitte? Mõjude olulisuse hindamiseks kasutatakse nelja kriteeriumi: 1) mõju ulatus; 2) mõju avaldumise sagedus; 3) mõjutatud sihtrühma suurus; 4) ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk.